

Pekka Launonen

Puhe Järvenpää Plussan 30-vuotisjuhlassa 20.10.2018, Eikan Pub

1. Miten mukaan

Tulin mukaan Järvenpää Plussan eli silloisen 2000 Plussan toimintaan vuonna 2004. Muistan hyvin tilanteen, kun tuon vuoden kesällä olin kotona pihahommissa ja Rauha-Maria Mertjärvi soitti. Hänhän oli minulle entuudestaan tuttu ihminen – psykologian opettajani koulussa, Järvenpään seurakunnan aktiivi, elokuvakerhon jäsen ja niin edelleen. Rauha-Maria kertoi, että syksyllä oli tulossa kunnallisvaalit ja pyysi minua ehdokkaaksi Järvenpää 2000 Plussan listalle. Hän kuvaili monisanaisesti, millainen tämä puolueisiin sitoutumaton kansalaisliike on ja kuinka hienoa työtä se tekee. Tämä esittely kuulosti kyllä vaikuttavalta, mutta jotenkin politiikka kuitenkin tuntui minusta etäiseltä, enkä oikein syttynyt asialle. Rauha-Maria ei lannistunut, vaan hän pyysi saada soittaa jonkin ajan kuluttua uudestaan, kun olen miettinyt asiaa. Näin sovittiin. Mietin asiaa ja päätin, että kun hän soittaa, kerron hänelle, että vastaukseni on kielteinen. No, soitto tuli sovituksen ajan kuluttua ja kerroin vastaukseni, mutta... Puhelu jatkui ja jatkui ja kun se päättyi, huomasin vastanneeni myöntävästi ja lupautuneeni ehdokkaaksi.

Vaalit menivät kaksitonnisilta ja myös minulta ihan hyvin. Ryhmä sai valtuustoon seitsemän paikkaa ja minä pääsin ensimmäiseksi varavaltuutetuksi vuosiksi 2005–2008. Varavaltuutettunakin pääsin kokouksiin melko usein ja se olikin hyvä koulu kunnalliseen päätöksentekoon. Palaan kohta vielä erikseen siihen, miksi vuoden 2004 vaalit olivat 2000 Plussalle erityisen tärkeitä.

2. Puheenjohtajana

Kun tuo ensimmäinen valtuustokausi alkoi kääntyä loppuun, minusta tuli 2000 Plussan puheenjohtaja. Sekin tilanne tuli eteen hieman pyytämättä ja yllättäen. Sain täytettäväksi aika isot saappaat. Pertti Tamm oli toiminut kymmenkunta vuotta kaksitonnistien puheenjohtajana – pitempään kuin kukaan toinen tähänkään päivään mennessä. Ajattelen, että Pepe oli vanhan hyvän ajan kansalaisliikeaktiivi. Hän teki kunnallispolitiikkaa, mutta myös väsymättä ideoi ja organisoivat talkoita ja toritapahtumia. Kun hän luopui lyhyellä varoitusajalla puheenjohtajuudesta, ryhmämme oli aika lailla hämmennyksen vallassa. Näin ajattelen. Näytti myös siltä, että puheenjohtajan vapautuneelle paikalle ei ollut kovaa tungosta. Tässä tilanteessa vuosikokous valitsi minut. Tajusin, etten ole ryhmän kokeneimmasta päästä tuohon hommaan, mutta toisaalta koin jäsenten taholta vankkaa luottamusta ja tukea. Siinä mielessä oli hyvä aloittaa.

Aloitin puheenjohtajana vuonna 2008. Se oli haasteellinen, mutta myös kiinnostava vuosi kahdesta syystä. Silloin vietettiin kansalaisliikkeemme 20-vuotisjuhlia. Julkaisimme historiapainotteisen lehden ja pidimme juhlat edesmenneen Swengin vintillä. Tekemisen touhussa varmaan sattui pieniä kauneusvirheitäkin, mutta päällimmäinen tunnelma itselläni oli kuitenkin positiivinen. Yhtenä hyvänä muistona on jäänyt mieleen tilanne, kun vieraat alkoivat saapua juhlaan ja varapuheenjohtaja Elisa Hyytiäisen kanssa vastaanotimme heitä siellä Swengin rappusten yläpäässä. Vieraita oli alkaen kaksitonnistien veteraaneista, kaupunginjohtajaan ja kaikkien valtuustoryhmien edustajiin. Nuo kohtaamiset antoivat tunteen, että ryhmämme ja sen tekemä työ on tärkeää, osa kaupungin kehittämisen kokonaisuutta. Tänään olemme jälleen virittyneet tähän samaan tunnelmaan. Juhlat ovat tärkeitä!

Toinen iso haaste vuonna 2008 oli jälleen edessä olevat vaalit. Asian vaikeuskerrointa lisäsi se, että tuolloin Rauha-Maria Mertjärvi jätti valtuustotyön 20 vuoden jälkeen. Hän oli ollut vaaleista toiseen paikkakunnan äänikuningatar ja oli selvää, että edessämme oli hankala tehtävä tämän syntyvän

aukon täyttämiseksi. Saimme kyllä hyviä uusia ehdokkaita, mutta siitä huolimatta ryhmän vaalitulos oli pieni notkahdus aiempiin vuosiin verrattuna. Puhe torjuntavoitosta on klisee, mutta ehkä jossain yhteydessä tätäkin sanaa käytin. Seuraavat vaalit sen jälkeen ovatkin Plussalta menneet sitten taas paremmin. Urani puheenjohtajana jäi lopulta kahteen vuoteen ja luottamushenkilönäkin kahteen vaalikauteen. Oman elämän tärkeysjärjestyksiä punnitessa kunnallispolitiikka ei sittenkään noussut ihan kärkeen. Muut osa-alueet alkoivat vaatia ja viedä aikaa enemmän. Mutta sydämeltäni olen yhä edelleen plussalainen.

3. Plussan vaiheet

Sitten vielä näiden henkilökohtaisten muistojen lisäksi muutama havainto koko Plussan historian varrelta. Ensimmäinen liittyy Plussan ja Vihreiden suhteisiin. Kun toimintamme 30 vuotta sitten alkoi, ryhmän nimi muotoiltiin ”Järvenpää 2000 – sitoutumattomat ja vihreät”. Tuolloin siis vihreät eivät olleet vielä Järvenpään valtuustossa omana ryhmänään; valtakunnallinenkin organisoituminen rekisteröidyksi puolueeksi oli vasta tapahtumassa noihin aikoihin. Vuosien 1988, 1992 ja 1996 kuntavaaleissa Järvenpäässä nämä ”sitoutumattomat ja vihreät” olivat samalla listalla yhtenä joukkona. Vuoden 2000 vaaleissa lista oli edelleen yhteinen, mutta nyt vaalimainoksessa jokaisen ehdokkaan nimen perässä suluissa oli joko ”2000+” tai ”vihr.”. Eriytyminen oli siis alkanut. Ja sitten noissa vuoden 2004 vaaleissa, joissa jo itsekkin olin mukana ja joihin edellä viittasin, 2000+:lla ja Vihreillä oli Järvenpäässä jo omat listansa. Sen takia tuo kaksitonni silloinen tulos, 7 paikkaa, oli hyvä. Nuo vaalit neljätoista vuotta sitten aloittivat tietyllä tavalla tässä liikkeessä uuden vaiheen.

Mutta on hyvä huomata, että tänään juhlivan Plussan 30-vuotisesta historiasta ensimmäinen puolisko on käytännössä yhteistä taivalta Vihreiden kanssa. Siihen ja sen jälkeiseen toiseen puoliaikaan sisältyy toki monenlaisia vaihteita, joista moni muu osaisi varmasti kertoa tarkemmin. Oma kokemukseni on, että yhteistyö vihreiden kanssa on ollut asiallista ja reilua – niin kuin politiikan sopii ollakin. Joka tapauksessa ajattelen, että tämä yhteistyö on ollut kiinnostava vaihe Järvenpään poliittisessa historiassa ja tässä olisi jollekin historiankirjoituksesta kiinnostuneelle antoisa aihe tutkittavaksi.

Toinen Plussaan liittyvä havaintoni on hieman yhteydessä edelliseen. Kansalaisliike Järvenpää 2000 halusi aluksi olla vaihtoehto puolueille myös omassa organisoitumisessaan. Vuodesta 1988 meni kuusi vuotta vuoteen 1994 ennen kuin liikkeelle laadittiin ensimmäiset säännöt. Vasta silloin siis valittiin ensimmäistä kerran puheenjohtaja ja alettiin pitää virallisia vuosikokouksia. Rekisteröity yhdistys Järvenpää 2000 Plussasta tuli vasta 2009. Selvästi tuolloin alussa, ja itse asiassa hyvin pitkään, näyttää olleen pyrkimys toimia epämuodollisesti ja eri tavalla kuin muut. Tämä on ollut hieman kaksipiippuinen juttu. On totta, että tietty vapaus ja jopa idealismi tuottaa liikkeelle profiilin, jota muilla ei välttämättä ole. On edellytykset olla vaihtoehtoliike. Toisaalta tällainen vapauden ilmapiiri on myös haavoittuva. Se teettää paljon työtä ryhmän yhteisten näkemysten muodostamiseksi ja voi altistaa sisäisille ristiriidoille. Ryhmän epämuodollinen ja avoin – ehkä välillä jäsentymätönkin – toimintatapa on myös usein otollinen maalitaulu ulkoapäin tulevalle arvostelulle. Siksi on mielestäni ollut ymmärrettävää tämä asteittainen organisoitumisen prosessi ja muodollisten raamien luominen. Siinä on ehkä menetetty jotain alkuperäisestä idealismista, mutta samalla luotu tiettyä selkärankaa omalle toiminnalle.

En ole siis enää viime vuosina ollut mukana tässä Järvenpään päivänpolitiikassa. Korjatkaa jos olen väärässä, mutta minusta tuntuu, että kunnallinenkin luottamushenkilötoiminta on entistä työllistävempää, monimutkaisempaa ja vaativampaa. Se vaatii lähes ammatillista otetta ja paneutumista. Tämä on varmasti yleinen trendi ja hyväksytty tosiasia. Siksi haluan esittää suuren kunnioitukseni kaikille teille, sekä Plussan aktiiveille että muillekin, että olette tässä kaikessa

mukana yhteisten asioittemme hyväksi. Samalla haluan kuitenkin myös toistaa itseäni kymmenen vuoden takaa. Silloin siteerasin puheessani kaksitonniesten pioneeria, Kyösti Sarkkista, jolta lehdesämme pyydettiin terveisiä silloisille Plussan aktiiveille. Kössi näki ehkä jo tuolloin tuon tietyn byrokratisoitumisen ja puoluepolitisoitumisen, sekä kenties alkuaikojen idealismin haalistumisen. Hän halusi vaihtaa näkökulmaa ja hieman keventää – ehkä provosoidakin. Sopinee, että näin kymmenen vuoden välein toistan nämä Kössin terveiset, ja muistutan niillä yhtä paljon itseäni kuin teitä muitakin: ”Älkää ottako liian tosissanne!” – Kiitos ja onnea!